

Костянтин Володимирович ЩЕРБАК*(Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків)*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОВНОВАЖЕНЬ ПРОКУРОРА ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ДІЗНАННЯ

Досліджено повноваження прокурора під час здійснення дізнання через їх зв'язок із його функціональним призначенням. Запропоновано до основних функцій прокурора у кримінальному процесі в цілому, та під час дізнання відносити наступні: публічного обвинувачення та процесуального керівництва. Встановлено, що функція досудового розслідування носить допоміжний характер по відношенню до функції процесуального керівництва. В залежності від функціональної спрямованості запропоновано виокремлювати такі повноваження: 1) спрямовані на реалізацію функції публічного обвинувачення; 2) ті, що спрямовані на реалізацію функції процесуального керівництва; 3) спрямовані на реалізацію функції досудового розслідування. Також запропоновано класифікацію повноважень прокурора в залежності від етапу дізнання на: 1) повноваження на початковому етапі дізнання; 2) повноваження на етапі повідомлення особі про підозру та обрання особі запобіжного заходу; 3) повноваження на етапі закінчення дізнання.

Визначено, що різняться повноваження прокурора і залежно від характеру його діяльності, що може бути: 1) направлена на збирання доказів під час дізнання (самостійне проведення процесуальних дій чи надання доручень дізнавачу, оперативним працівникам на їх проведення) або 2) повноваження, спрямовані на виконання організаційних завдань із координації проведення дізнання. Повноваження прокурора під час здійснення дізнання також запропоновано класифікувати за їх юридичним закріпленням: а) ті, що визначені у Конституції України; б) ті, що визначені у КПК України; в) ті, що визначені у Законі України «Про прокуратуру» та інших законах України та г) ті, що визначені у підзаконних нормативно-правових актах.

Обґрунтовано необхідність доповнити ст. 36 КПК України положенням про реалізацію прокурором повноважень із нагляду за дотриманням законодавства при застосуванні заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян під час кримінального провадження.

Ключові слова: кримінальне провадження; дізнання; прокурор; функції; повноваження.

Постановка проблеми. Кримінальна процесуальна діяльність прокурора під час здійснення дізнання розкривається через аналіз його повноважень. Більше того, що через здійснення прокурором своїх

повноважень реалізуються і його функції у кримінальному провадженні. Крім того, повноваження, поряд із функціями складають зміст правового статусу прокурора у кримінальному провадженні, зокрема і під час дізнання. Власне, повноваження прокурора відносять до функціональної складової його кримінального процесуального статусу¹. Отже, повноваження виконують ключову роль при визначенні інших згаданих категорій. Саме тому визначення поняття, сутності та кола повноважень прокурора під час дізнання має ключове значення і неможливе у розриві від розуміння його процесуального статусу та функцій у кримінальному провадженні. Початку розглянемо більш детально поняття кримінального процесуального статусу прокурора у кримінальному процесі як родового поняття щодо його повноважень.

У науковій літературі питання здійснення повноважень прокурором під час досудового розслідування висвітлювався у працях таких відомих вчених як С. А. Альперт, Ю. П. Аленін, В. М. Бабкова, Є. М. Блажівський, В. І. Бояров, Т. В. Варфоломеєва, А. Ф. Волобуєв, В. Г. Гончаренко, І. В. Гора, Ю. М. Грошевий, В. В. Долежан, В. А. Колесник, М. В. Косюта, О. М. Ларін, В. І. Малюга, В. Т. Маляренко, І. Є. Марочкін, О. Р. Михайленко, М. І. Мичко, М. М. Михеєнко, В. В. Назаров, В. Т. Нор, М. В. Руденко, М. А. Погорецький, В. М. Савицький, О. В. Сапін, Г. П. Середа, М. І. Смирнов, А. В. Столітній, В. В. Сухонос, О. Ю. Татаров, В. Я. Тацій, О. М. Толочко, В. М. Юрчишин, О. В. Копіца, Ю. Н. Коробко, А. В. Холостенко, О. О. Цимбалістенко, М. В. Черноусько, О. О. Шпак, Н. І. Щегель та інших. Вказані праці торкаються згаданих проблем в частині участі прокурора у процесі досудового слідства. Втім, введення у кримінальний процес інституту дізнання вимагає активізації наукових пошуків щодо реалізації повноважень прокурора й під час цієї форми досудового розслідування.

Метою статті є дослідження та визначення кола повноважень прокурора під час дізнання, яка досягається через послідовне вирішення наступних завдань: аналіз існуючих наукових підходів та положень законодавства щодо визначення функцій та повноважень прокурора у кримінальному провадженні та досудовому розслідуванні, їх критичний аналіз та формулювання власної концепції.

Виклад основного матеріалу. Зміст кримінальної процесуальної діяльності прокурора під час дізнання має свої функціональні напрями, які хоча логічно й взаємопов'язані та взаємообумовлені, але в той же час не тотожні. У доктрині кримінального процесу зазначені напрями називають кримінально-процесуальними функціями².

Слід також зазначити, що на сучасному етапі розвитку кримінальної

¹ Корж В. Новий підхід до визначення основних функцій органів прокуратури та пріоритетних напрямів її діяльності. *Вісник прокуратури*. 2011. № 1. С. 69.

² Бабошин А. М. Сутність та функціональна структура кримінально-процесуальної діяльності прокурора. *Наукові записки Львівського ун-ту бізнесу та права*. 2013. Вип. 11. С. 27; Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. Нац. ун-тет «Одес. юрид. акад.». Одеса: Юрид. літ-ра, 2015. С. 341.

процесуальної науки відомі різні підходи до визначення кола функцій прокурора у кримінальному провадженні. Так, В. С. Зеленецький, здійснивши аналіз поняття функцій взагалі та кримінальних процесуальних функцій, зокрема, запропонував структурний підхід до вирішення цієї проблеми та здійснив їх поділ на загальні, окремі, зовнішні і внутрішні. Науковцем було запропоновано наступні види функцій прокурора у кримінальному процесі: контрольно-пізнавальна; кримінального переслідування; державного обвинувачення; вищого нагляду за додержанням законів; попередження злочинів (профілактична функція)¹. М.А. Погорецький, в свою чергу, наголошує на наявності таких процесуальних функцій прокурора у кримінальному провадженні як: процесуальне керівництво досудовим розслідуванням; контрольно-наглядова функція за здійсненням процесуального керівництва; організаційно-контрольна функція за проведенням досудового кримінального провадження; підтримання обвинувачення; доведення суду позиції щодо підтримання або заперечення судового рішення².

Більш лаконічною є позиція Г.А. Ніколайчук, відповідно до якої прокурор у кримінальному провадженні виконує наступні функції: процесуального керівництва; державного обвинувачення; нагляду за додержанням законів; правозахисну³. В свою чергу, В.М. Юрчишин надає більш широку класифікація функцій прокурора у кримінальному провадженні, поділяючи їх на основні та додаткові. До основних вчений відносить функції: нагляду за додержанням законів усіма суб'єктами певної стадії кримінального провадження; процесуального керівництва органами, які розслідують кримінальні правопорушення; підготовки обвинувального акту (кримінального позову); правозахисну. Додатковими функціями прокурора, на думку автора, є: безпосередньої участі прокурора у розслідуванні кримінальних правопорушень; координаційна; запобіжна (попереджувальна); організаційного забезпечення⁴.

Слід звернутись до аналізу чинних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність прокурора під час кримінального провадження. Так, стаття 131⁻¹ Основного Закону декларує, що Україні діє прокуратура, яка у кримінальному провадженні здійснює: 1) підтримання публічного обвинувачення в суді та 2) організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку⁵. Ці норми не надають

¹ Зеленецький В. С. Функциональная структура прокурорской деятельности: учеб. пособ. Харьков, 1978. С. 31-33.

² Погорецький М. Прокурор у кримінальному процесі: щодо визначення функцій. *Право України*. 2015. № 6. С. 89.

³ Ніколайчук Г. А. Повноваження прокурора та їх реалізація у судовому провадженні : дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.09; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2019. С. 27.

⁴ Юрчишин В. М. Функції прокурора у досудовому розслідуванні: теорія і практика : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Класич. приват. ун-т; Запоріжжя, 2015. С. 150.

⁵ Конституція України : Закон України від ід 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

вичерпного переліку повноважень прокурора під час дізнання, вони закріплюють його функції як учасника дізнання. Нагадаємо, що повноваження є засобом реалізації функції будь-якого суб'єкта, ці поняття є різнорівневими.

Серед інших законодавчих актів, які регулюють повноваження прокурора під час дізнання слід згадати Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII¹. Так, ст. 22 розділу IV «Повноваження прокурора з виконання покладених на нього функцій» цього Закону якого визначає, що прокурор підтримує державне обвинувачення в судовому провадженні щодо кримінальних правопорушень, користуючись при цьому правами і виконуючи обов'язки, передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України. Інша норма цього розділу – ст. 25 визначає, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, користуючись при цьому правами і виконуючи обов'язки, передбачені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінальним процесуальним кодексом України.

В цілому, Закон України «Про прокуратуру» виокремлює три функції прокурора у кримінальному провадженні: 1) підтримання державного обвинувачення в суді; 2) нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; 3) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Відмінно, від положень ст. 131-1 Конституції України профільний Закон визначає функції органів прокуратури під час кримінального провадження Закон України «Про прокуратуру». Так, вказується на функцію підтримання державного, а не публічного обвинувачення в суді. Словосполучення «публічне («publicus») обвинувачення» походить від латинської і означає: «суспільний», «народний», його вжито у законодавстві України внаслідок євроінтеграційних процесів. Саме це поняття використано у Рекомендації REC (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам «Про роль служби публічного обвинувачення в системі кримінальної юстиції» від 6 жовтня 2000 р. Зокрема, «публічні обвинувачі» розглядаються у цьому документі як державний орган, який від імені суспільства й у суспільних інтересах забезпечує правозастосування в разі, якщо порушення закону має наслідком кримінальне покарання, з урахуванням, з одного боку, прав особи, а з другого потрібної дієвості системи кримінальної юстиції². Окремі науковці звертають увагу на невідповідність цих категорій за обсягом. Так, С. О. Патюк приходиться до

¹ Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

² Про роль служби публічного обвинувачення в системі кримінальної юстиції : Рекомендації REC (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам членам від 6 жовтня 2000 р. URL: http://pravo.org.ua/files/zarub_zakon/rek_2000.pdf.

висновку, що публічне обвинувачення здійснюється в інтересах всього суспільства, включаючи державу, а державне обвинувачення здійснюється виключно в інтересах держави, її органів та посадових осіб, та останні можуть і не відстоювати волю більшості суспільства. Тому, на думку науковця, термін «публічне обвинувачення» лінгвістично захищає і державні інтереси, і суспільні інтереси й потерпілого у кримінальному провадженні¹. Так само стверджує й І. І. Шульган, де поняття «публічне обвинувачення» є ширшим від поняття «державне обвинувачення» та означає, що прокурор у кримінальному провадженні виступає не тільки від імені держави, а й від імені всього суспільства (принаймні більшої його частини)². Різними за змістом ці поняття розглядає й А. В. Плюскова, зазначаючи, що поняття «державне обвинувачення» є вужчим ніж «публічне обвинувачення», адже головним завданням, що покладається на прокурора - є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень; охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінально провадження та підтримання застосування належної правової процедури до кожного учасника кримінального процесу. Тому, підтримуючи обвинувачення прокурор діє як в інтересах держави, так і суспільства в цілому, із чим слід погодитись³.

Звертав на вказану проблему й Верховний Суд, який зазначив, що: «Термінологічна колізія в частині конституційно-правового та галузевого визначення функції прокуратури може бути пояснена гармонізацією конституційно-правового регулювання функціонування органів прокуратури з відповідними міжнародними стандартами. Відповідно до п. 12 Керівних принципів ООН щодо ролі обвинувачів, прийнятих восьмим Конгресом ООН з профілактики злочинності і поведження з порушниками (27 серпня 7 вересня 1990 р.), при виконанні своїх обов'язків обвинувачі захищають державні інтереси, діють об'єктивно, належним чином враховують положення підозрюваного та жертви і звертають увагу на всі обставини, що мають відношення до справи, незалежно від того вигідні або не вигідні вони для підозрюваного»⁴. Отож, на думку Верховного Суду з огляду на концепцію загального інтересу, прав і свобод людини, державні інтереси по своїй суті є аналогічними публічним інтересам.

Слід підтримати позицію згаданих науковців із цієї проблематики, виходячи із того, що більш вірним з точки зору термінології та міжнародних стандартів було б застосування поняття «публічне обвинувачення», а не державне. Та й сама боротьба із злочинністю є інтересом суспільства в

¹ Патюк С. Нормативна невизначеність співвідношення категорій «державне» та «публічне» обвинувачення як підстава для зловживання правом у кримінальному провадженні. *Економіко-правова парадигма розвитку сучасного суспільства*. 2017. Т. 1. № 2. URL: <https://studlib.org.ua/index.php/eprs/article/view/73/69>

² Шульган І. І. Окремі аспекти підтримання прокурором публічного обвинувачення. *Юрид. наук. електронний журнал*. 2016. № 6. С. 239.

³ Плюскова А. В. Розмежування поняття підтримання «публічного» чи «державного» обвинувачення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 431.

⁴ Постанова Верховного суду від 26 червня 2019 року. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82885531>.

цілому, а не тільки держави.

Крім того, функція процесуального керівництва не згадується, а говориться про нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. Втім, на наше переконання процесуальне керівництво, власне і полягає у здійсненні нагляду за додержанням законів під час кримінального провадження. Слід вести мову про нагляд за додержанням законів у формі процесуального керівництва. На це вказує й аналіз п. 2 ст. 131-1 Конституції України, де ці поняття розглядаються нерозривно. У зв'язку із цим хибною видається думка Г.А. Ніколайчук, яка розмежовує ці функції та окремо зазначає про функції процесуального керівництва та нагляду за додержанням законів.

Поряд із цим, у Законі України «Про прокуратуру» згадується й третя функція – нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Одразу привертає увагу неточність формулювання законодавця у зв'язку із відсутністю у кримінальному процесуальному законодавстві поняття «кримінальна справа», замість якого наразі КПК України оперує поняттям «кримінальне провадження».

Отже, мова йде про нагляд за додержанням законів не лише при виконанні судових вироків, а й за умовами тримання затриманих, осіб, до яких застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, поміщених до психіатричного закладу в умовах, що виключають небезпечну поведінку. Крім того, в КПК України, зокрема у ст. 36, немає прямої норми, яка б вказувала на повноваження прокурора щодо нагляду за додержанням законів слідчим чи дізнавачем при виконанні ними ухвал слідчого судді, що на нашу думку є недоліком. Так, можна сказати, що така діяльність прокурора входить до функції процесуального керівництва в цілому, проте наявність окремої норми, на нашу думку, підвищить правову визначеність у реалізації цієї функції прокурором. На підставі зазначеного, пропонуємо доповнити ст. 36 КПК України положенням про реалізацію прокурором повноважень із нагляду за дотриманням законодавства при застосуванні заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян під час кримінального провадження.

Отже, можна класифікувати повноваження прокурора під час дізнання і за їх юридичним закріпленням: а) ті, що визначені у Конституції України; б) ті, що визначені у КПК України; в) ті, що визначені у Законі України «Про прокуратуру» та інших законах України та г) ті, що визначені у підзаконних нормативно-правових актах.

Щодо інших можливих функцій прокурора у кримінальному провадженні, слід погодитись із тими науковцями, які виокремлюють функцію досудового розслідування. Хоча, як вірно зазначає М. І. Бортун про те, що прокурор не повинен виконувати функції слідчого, а лише здійснювати нагляд за розслідуванням кримінального провадження у формі процесуального керівництва. Це означає, що прокурор або визнає

процесуальні дії слідчого законними і погоджується з ними, або не визнає і відхиляє клопотання слідчого, визначає обсяг доказів достатнім для повідомлення особі про підозру і встановлює подальший хід розслідування. Слідчий своєю чергою обирає тактичні прийоми розслідування злочинів і погоджує їх із прокурором. Таким чином, створюється певний тандем слідчого і прокурора, який повинен забезпечити розслідування кримінального провадження¹. Попри це, КПК України наділяє прокурора достатніми повноваженнями навіть для самостійного здійснення досудового розслідування, хоча не є його основною функцією. На наше переконання ця функція має допоміжний характер до функції процесуального керівництва та є запобіжником у ситуаціях, коли слідчий не здійснює свої повноваження, а здійснює їх неналежним чином, поряд із такими засобами як заміна слідчого у кримінальному провадженні та притягнення його до дисциплінарної відповідальності. На це вказує й саме формулювання згаданого повноваження у п. 4 ч. 2 ст. 36 КПК України, де відзначено, що проведення слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій здійснюється прокурором у *необхідних випадках*. Тобто, законодавець наголошує на тому, що така діяльність прокурора у кримінальному провадженні є нетиповою для нього, не носить систематичний характер.

На підставі викладеного, пропонуємо до основних функцій прокурора у кримінальному процесі в цілому, та під час дізнання відносити наступні: публічного обвинувачення та процесуального керівництва. Функція досудового розслідування носить допоміжний характер. Окремо слід відзначити, що прокурор виконує функцію публічного обвинувачення і на стадії досудового розслідування. Зокрема, під час доведення перед слідчим суддею необхідності в обранні запобіжного заходу, затримання особи, проведення слідчих (розшукових) чи негласних слідчих (розшукових) дій відносно підозрюваного.

В.М. Юрчишин до основних функцій прокурора у кримінальному провадженні відносить: 1) нагляд за додержанням законів усіма суб'єктами цієї стадії кримінального провадження; 2) процесуальне керівництво органами, які розслідують кримінальні правопорушення; 3) підготовку обвинувального акта (кримінального позову); 4) правозахисну функцію. Додатковими функціями прокурора є: 1) безпосередня участь прокурора в розслідуванні кримінальних правопорушень; 2) координаційна; 3) запобіжна (попереджувальна); 4) організаційного забезпечення². Близьку позицію відстоює й Г.А. Ніколайчук, виокремлюючи функції процесуального керівництва, державного обвинувачення, нагляду за додержанням законів та

¹ Бортун М. Взаємодія прокурора зі слідчим, слідчим суддею на стадії досудового розслідування. *Вісник національної академії прокуратури України*. 2013. № 4. С. 97-98.

² Юрчишин В. М. Функції прокурора у досудовому розслідуванні: теорія і практика : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Класич. приват. ун-т ; Запоріжжя, 2015. С. 150.

правозахисну¹. Вказана пропозиція видається доволі дискусійною. Окрім того, що функція процесуального керівництва є процесуальною формою функції прокурорського нагляду за дотриманням законності, виникає питання, чим тоді вирізняється від зазначеної функція правозахисну? Адже процесуальне керівництво, зокрема, передбачає і нагляд за дотриманням прав і свобод учасників кримінального провадження. Крім того, виділення функції щодо складання обвинувального акту є недоцільним, адже це є повноваженням прокурора з реалізації його обвинувальної функції. Щодо безпосередності участі прокурора у кримінальному провадженні – то це не функція, а скоріш засада його діяльності. Запобіжна функція також є стороною чи складовою функції процесуального керівництва.

Раніше ми вже відзначали, що функції прокурора визначають спрямованість його діяльності та коло повноважень, якими він наділяється саме для реалізації покладених на нього законом функцій. Із цього приводу слушною є теза Г.А. Ніколайчук: «Повноваження (права) є засобом, що забезпечують виконання функції, складовою частиною функції і повинні надаватися в обсязі, необхідному для виконання функції»². У зв'язку із цим пропонуємо першу класифікаційну підставу функцій прокурора під час дізнання – це їх функціональна спрямованість. Тобто, в залежності від функціональної спрямованості, пропонується виокремлювати такі повноваження: 1) спрямовані на реалізацію функції публічного обвинувачення; 2) ті, що спрямовані на реалізацію функції процесуального керівництва; та 3) спрямовані на реалізацію функції досудового розслідування.

Крім того, повноваження прокурора різняться і в залежності від етапу дізнання. На це вже звертали увагу у літературі відносно досудового розслідування в цілому. Так, О. О. Цимбалістенко зазначає, що із числа повноважень прокурора, визначених у ч. 2 ст. 36 КПК України окремі стосуються лише безпосередньо початкового етапу досудового розслідування, їх два і це: 1) починати досудове розслідування за наявності підстав, передбачених КПК (п. 1 ч. 2 ст. 36 КПК України) та 2) доручати органу досудового розслідування проведення досудового розслідування (п. 3 ч. 2 ст. 36 КПК України). Дослідниця вважає, що зазначені повноваження реалізуються виключно на початковому етапі досудового розслідування, тоді як інші з передбачених ч. 2 ст. 36 КПК України, можуть реалізовуватись прокурором як на цьому, так і на інших етапах досудового розслідування³. У науковій літературі також є точка зору, згідно з якою вони відносяться до групи повноважень прокурора, за допомогою яких останній може ініціювати досудове розслідування⁴.

¹ Ніколайчук Г. А. Повноваження прокурора та їх реалізація у судовому провадженні : дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.09; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2019. С. 27.

² Там само. С. 24.

³ Цимбалістенко О. О. Повноваження прокурора при здійсненні нагляду за додержанням законів на початковому етапі досудового розслідування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2015. Вип. 35. Ч. 1. Том 3. С. 155.

⁴ Лапкін А. В. Основи прокурорської діяльності в Україні : навч. посіб. у схемах. Вид. 3-є, змін. та

Специфічність повноважень прокурора на початковому етапі досудового розслідування вказує на можливість їх виокремлення від кола інших повноважень. Це цілком стосується й дізнання як форми досудового розслідування. Отже, слід вести мову про повноваження прокурора на початковому та наступних етапах дізнання.

У зв'язку із зазначеним, пропонуємо класифікувати повноваження прокурора в залежності від етапу дізнання на: 1) повноваження на початковому етапі дізнання; 2) повноваження на етапі повідомлення особі про підозру та обрання особі запобіжного заходу; 3) повноваження на етапі закінчення дізнання.

Крім того, залежно від характеру діяльності прокурора під час дізнання, можна говорити про наявність повноважень, направлених на збирання доказів під час дізнання: самостійне проведення процесуальних дій чи надання доручень дізнавачу, оперативним працівникам на їх проведення та повноважень, спрямованих на виконання організаційних завдань із координації проведення дізнання.

Висновки. Отже, повноваження прокурора під час дізнання є доволі різноманітними, корелюються із його функціональним призначенням та можуть бути класифіковані в залежності від цього та за іншими підставами: етапу дізнання, характеру діяльності прокурора, нормативного закріплення. Їх розуміння сприяє розкриттю процесуального статусу прокурора як учасника дізнання. Так, до функцій прокурора під час дізнання слід відносити наступні: публічного обвинувачення, процесуального керівництва та досудового розслідування. В залежності від функціональної спрямованості, слід виокремлювати такі повноваження: 1) спрямовані на реалізацію функції публічного обвинувачення; 2) ті, що спрямовані на реалізацію функції процесуального керівництва; 3) спрямовані на реалізацію функції досудового розслідування. Повноваження прокурора в залежності від етапу дізнання поділяються на: 1) повноваження на початковому етапі дізнання; 2) повноваження на етапі повідомлення особі про підозру та обрання особі запобіжного заходу; та 3) повноваження на етапі закінчення дізнання.

Залежно від характеру діяльності прокурора його повноваження різняться на: 1) направлена на збирання доказів під час дізнання (самостійне проведення процесуальних дій чи надання доручень дізнавачу, оперативним працівникам на їх проведення або ж повноваження, спрямовані на виконання організаційних завдань із координації проведення дізнання).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабошин А. М. Сутність та функціональна структура кримінально-процесуальної діяльності прокурора. *Наукові записки Львівського ун-ту бізнесу та права*. 2013. Вип. 11. С. 270–275.

2. Бортун М. Взаємодія прокурора зі слідчим, слідчим суддею на стадії досудового розслідування. *Вісник національної академії прокуратури України*. 2013. № 4. С. 95–100.

3. Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. Нац. ун-тет «Одес. юрид. акад.». Одеса: Юрид. літ-ра, 2015. 711 с.

4. Зеленецький В. С. Функціональна структура прокурорської діяльності: учеб. пособ. Харьков, 1978. 76 с.

5. Конституція України : Закон України від ід 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

6. Корж В. Новий підхід до визначення основних функцій органів прокуратури та пріоритетних напрямів її діяльності. *Вісник прокуратури*. 2011. № 1. С. 68–75.

7. Лапкін А. В. Основи прокурорської діяльності в Україні : навч. посіб. у схемах. Вид. 3-є, змін. та допов. Харків: Право, 2015. 152 с.

8. Ніколайчук Г. А. Повноваження прокурора та їх реалізація у судовому провадженні : дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.09 / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2019. 252 с.

9. Патюк С. Нормативна невизначеність співвідношення категорій «державне» та «публічне» обвинувачення як підстава для зловживання правом у кримінальному провадженні. *Економіко-правова парадигма розвитку сучасного суспільства*. 2017. Т. 1. № 2. URL: <https://studlib.org.ua/index.php/epgs/article/view/73/69>

10. Плюсква А. В. Розмежування поняття підтримання «публічного» чи «державного» обвинувачення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 430–432.

11. Погорецький М. Прокурор у кримінальному процесі: щодо визначення функцій. *Право України*. 2015. № 6. С. 86–95.

12. Постанова Верховного суду від 26 червня 2019 року URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82885531>

13. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

14. Про роль служби публічного обвинувачення в системі кримінальної юстиції : Рекомендації REC (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам членам від 6 жовтня 2000 р. URL: http://pravo.org.ua/files/zarub_zakon/rek_2000.pdf.

15. Цимбалістенко О. О. Повноваження прокурора при здійсненні нагляду за додержанням законів на початковому етапі досудового розслідування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2015. Вип. 35. Ч. 1. Том 3. С. 153–156.

16. Шульган І. І. Окремі аспекти підтримання прокурором публічного обвинувачення. *Юрид. наук. електронний журнал*. 2016. №. 6. С. 238–240.

17. Юрчишин В. М. Функції прокурора у досудовому розслідуванні: теорія і практика : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Класич. приват. ун-т ; Запоріжжя, 2015. 443 с.

Стаття надійшла до редакції 22.05.2023

Konstantin V. SHCHERBAK,

Postgraduate Student

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

AUTHORITY OF THE PROSECUTOR DURING INVESTIGATION

The powers of the prosecutor during the investigation were investigated due to their connection with his functional purpose. It is suggested that the main functions of the prosecutor in the criminal process as a whole and during the investigation include the following: public prosecution, procedural management and pre-trial investigation. Depending on the functional orientation, it is proposed to distinguish the following powers: 1) aimed at implementing the function of public prosecution; 2) those aimed at implementing the function of procedural management; and 3) aimed at implementing the pre-trial investigation function. It is also proposed to classify the powers of the prosecutor depending on the stage of inquiry into: 1) powers at the initial stage of inquiry; 2) authority at the stage of notifying a person of suspicion and selecting a preventive measure for a person; and 3) authority at the stage of completion of inquiry.

It was determined that the powers of the prosecutor differ depending on the nature of his activity, which can be: 1) directed to the collection of evidence during the investigation (independently conducting procedural actions or giving orders to the investigator, operatives to carry them out, or the powers aimed at carrying out organizational tasks from coordination of inquiry).

It is also proposed to classify the powers of the prosecutor during the inquiry according to their legal enshrinement: a) those defined in the Constitution of Ukraine; b) those specified in the Code of Criminal Procedure of Ukraine; c) those defined in the Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office" and other laws of Ukraine, and d) those defined in secondary regulatory legal acts.

The need to supplement Art. 36 of the Criminal Procedure Code of Ukraine by the provision on the prosecutor's exercise of powers to supervise compliance with the law when applying coercive measures related to the restriction of the personal freedom of citizens during inquiries and criminal proceedings in general.

Keywords: *criminal proceedings; inquiry; public prosecutor; functions; powers.*